

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

Təsdiq edirəm

Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e.

 dos. Zaur Məmmədov

"12" 09 2025-ci il

Fənn sillabusu:

İxtisas: 050704 "Baytarlıq təbabəti"

Fakültə: "Baytarlıq"

Kafedra: "Baytarlıq və zoomühəndislik elmləri"

I. Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: "Anatomiya" ADAU-nun Tədris-Metodiki Şurasının 14.01.2011-ci il (protokol 2) qərarə ilə nəşr olunması məsləhət görülmüşdür.

Kodu: IPF – B06

Tədris ili: I (2025-2026)

Semestr: I (payız)

Tədris yükü: Cəmi saat: 210 Auditoriyadan kənar saat: 135 Auditoriya saati: 75
(45 saat müh., 30 saat lab.)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 7

Auditoriya:

II. Müəllim haqqında məlumat: Bayt.e.ü.f.d., Dosent Bilalov Rəhim Məmiş oğlu.

E-mail ünvanı: rahim19511951@mail.ru

Kafedra ünvanı: Lənkəran ş., Fiziki küç., 170-a

III. Tövsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər

Əsas ədəbiyyat:

1. A.M. Ramazanov "Ev heyvanlarının anatomiyası" Gəncə, 2014

2. R.B. Rüstəmov «Ev heyvanlarının anatomiyası» Bakı, 1991

3. M.S. Abdullayev, E.N. Məmmədova "İnsanın anatomiyası I cild Bakı 2000. Dərslik Azərneşr.

4. R.M. Bilalov "Anatomiya" Ali məktəblər üçün dərs vəsaiti Bakı 2024 "Müəllim" nəşriyyatı

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən "Anatomiya" fənninin tədrisi vacibdir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta fənni tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI.Fənnin təsviri və məqsədi: Anatomiyaorqanizmin quruluşunu, funksiyasını və inkişafı ilə əlaqədar öyrədən elmdir. Anatomiya fiziologiyası, histologiyası, mamaçılıq, diaqnostikası, daxili (yoluxmayan) xəstəlikləri, cərrahiyyəni, vetasnekspertizası, yemləməni, zotexnikası, yetişdirməni, zoogigiyəni və başqa fənləri öyrənmək üçün əsas yaradır. Anatomiyanın öyrənmə metodologiyası orqanizm ilə xarici mühit arasındakı əlaqəyə bioloji elin müasir nailiyyətlərinə və kənd təsərrüfatı istehsalının tələblərinə əsaslanır.

VII.Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024 - cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələr biliyi 100 balı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahandan toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal- tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür,cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açır.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir.
- 7 bal- tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi qüsurlara yol verir.
- 6 bal-tələbənin cavabına əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmamazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal-tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir.
- 3 bal-tələbənin mövzudan xəbəri var,lakin fikrini əsaslandırma bilmir.
- 1-2 bal-tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal - suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX.Davranış qaydaları pozulması:Tələbə Universitetin daxili nizam- intizam qaydalarını pozduqda onun haqqında əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X.Təqvim mövzu planı: Mühazirə 45 saat 30 saat lab.

№	Mühazirə	Saat	Tarix
1	Mövzu 1. Anatomiyanın məqsədi, obyekt, metodları, tarixi, hüceyrə, toxuma, orqan sistemi və oranimz haqqında anlayış. Plan: 1. Anatomiya haqqında anlayış 2. Bir elm kimi anatomiyanın inkişaf tarixi 3. Filo- və ontogenezi haqqında anlayış və onların əsas qanuna uyğunluqları Mənbə:(1,2)	2	
2.	Mövzu 2. Skeletin morfofunksiol xarakteristikası, növləri şöbələri, filo- və ontogenezi və heyvanların həyatında rolu Plan: 1. Skeletin ümumi xarakteristikası 2.Skeletin quruluşu və şöbələrə bölünməsi 3.Saxlanma şəraitinin, qidalanmanın və başqa amillərin skeletin inkişafına təsiri 4.Skeletin filo və ontogenezi Mənbə:(1,2)	2	
	Mövzu 3. Sümüyün bir orqan kimi quruluşu, forması, kimyəvi tərkibi və fiziki xassələri 1. Sümük bir orqan kimi (qığırdaq toxuması, sümük iliyi) 2. Forma, quruluş, funksiyasına skeletdə yerləşməsinə görə sümüklərin tipləri 3. Sümüklərin növ və yaş xüsusiyyətləri Mənbə:(1,2)	2	

4.	Mövzu 4. Gövdə skeletinin şöbələri fəqərə sütunu və sümük segmentinin quruluşu, növ və yaş xüsusiyyətləri Plan: 1. Skeletin quruluşunun, inkişafının və şöbələrə bölünməsinin ümumi qanuna uyğunluğu 2. Fəqərə sütunu şöbələrinin xüsusiyyətləri 3. Baş skeletinin morfofunksional xarakteristikası Mənbə(1,2)	2	
5.	Mövzu 5. Ayağabənzer ətraf skeletinin inkişafı və əhəmiyyəti Plan: 1. Ətraflar skeletinin və şöbələrinin ümumi morfofunksional xarakteristikası 2. Döş və çanaq ətrafı sümüklərinin quruluşu və növ xüsusiyyətləri 3. Ayağabənzer ətrafların əmələ gəlməsi Mənbə(1,2)	2	
6.	Mövzu 6. Sümük birləşmələrinin təsnifatı və növləri, bağları Plan: 1. Sümük birləşmələrinin morfofunksional xarakteristikası (növ və tipləri) 2. Oynaqların quruluşu, morfofunksional xarakteristikası və təsnifatı 3. Oynağın formalaşmasında hərəkətin əhəmiyyəti 4. Sümük birləşmələrinin yaş və növ xüsusiyyətləri Mənbə(1,2)	2	
7.	Mövzu 7. Əzələnin bir orqan kimi quruluşu, növü, inkişafı və əhəmiyyəti Plan: 1. Skelet əzələlərinin ümumi morfofunksional xarakteristikası 2. Əzələlərin tipləri, kimyəvi tərkibi və fiziki xassələri 3. Əzələlərin köməkçi orqanları: fassiyalar, vətər yataqları, quruluşu 4. Əzələlərin qan təchizatı və innervasiyası Mənbə(1,2)	2	

8.	Mövzu 8. Gövdə ətraf və baş əzələləri Plan: 1. Gövdə, baş, quyruq və çiyin-qurşağı əzələləri 2. Çeynəmə əzələlərinin növ və yaş xüsusiyyətləri 3. Ətraflarda əzələlərin yerləşməsinin ümumi morfofunksional qanunauyğunluğu Mənbə(1,2)	2	
9.	Mövzu 9. Dəri örtüyünün və onun töremələrinin quruluşu, inkişafı və əhəmiyyəti Plan: 1. Dəri örtüyünün və onun töremələrinin ümumi morfofunksional xarakteristikası 2. Dərinin quruluşu və inkişaf xüsusiyyətlərinə təsir edən amillər 3. Süd vəzilərinin və başqa dəri töremələrinin quruluşu 4. Dəri örtüyünün filogenezi Mənbə(1,2)	2	
10.	Mövzu 10. Daxili orqanlar haqqında anlayış. Həzm orqanları sistemi. Plan: 1. Daxili orqanların haqqında anlayış 2. Daxili orqanların udma və ifrazat sistemlərinə bölünməsi 3. Həzm orqanları sisteminin monofunksional xarakteristikası, inkişafı və əhəmiyyəti 4. Ağız boşluğu, udlaq, yem borusu, mədələrin təsnifatı, quruluşu və yerləşmə yeri 5. Ön, orta və arxa bağırsaq şöbələri 6. Seroz qişalar və onların töremələri Mənbə(1,2)	2	
11.	Mövzu 11. Tənəffüs, sidik ifrazı və çoxalma orqanları sistemi Plan: 1. Erkek və dişi çoxalma orqanlarının anatomik tərkibi və morfofunksional xarakteristikası 2. Çoxalma orqanlarının quruluşu və yerləşməsinin növ, cinsiyyət və yaş xüsusiyyətləri 3. Tənəffüs orqanlarının quruluşu, onların anatomik tərkibi 4. Sidik ifrazı orqanları sisteminin anatomik tərkibi 5. Böyrəklərin sidik çıxaran orqanların funksional xarakteristikası Mənbə(1,2)	2	

12.	Mövzu 12. Qan və limfa dövrəni orqanlarının anatomik tərkibi Plan: 1. Qan və limfa dövrəni ssitemlərinin anatomik tərkibi və morfofunksional xarakteristikası 2. Yaşlı heyvanların qan dövrəni 3. Arteriya, vena, kapilyar və limfa damarlarının quruluşu və şaxələnməsinin qanunauyğunluqları Mənbə(1,2)	2	
13.	Mövzu 13. Ürəyin quruluşu, əhəmiyyəti, topoqrafiyası. Döş aortası. Başın və döş ətrafının arteriyaları Plan: 1. Ürək əzələsinin xüsusiyyətləri, kameraları, yerləşmə yeri, ürək kisəsi 2. Ürəyin klapan aparatı 3. Döş aortasının şöbələri 4. Başın və döş ətrafının arteriyaları Mənbə(1,2)	2	
14.	Mövzu 14. Qarın aortası. Qarın və çanaq boşluğu orqanlarının qan təchizatı. Plan: 1. Qarın aortasının parietal və visserqal şaxələri, onların qarın və çanaq boşluğu orqanlarının qidalanmasında rolu 2. Daxili və xarici qalça arteriyalarının şaxələri 3. Çanaq ətrafının arteriyaları Mənbə(1,2)	2	
15.	Mövzu 15. Orqanizmin vena sisteminin morfofunksional xarakteristikası Plan: 1. Kranial boş venanın baş, boyun, döş boşluğu divarı və döş ətrafı vena qanını qəbul edən şaxələri 2. Kaudal baş venanın qarın və çanaq boşluğu orqanlarından, həmçinin çanaq ətraflarının şaxələri Mənbə(1,2)	2	

16.	Mövzu 16. Limfa dövrəni orqanlarının anatomik tərkibi. Qanyaradan orqanlar 1. Limfa sisteminin anatomik tərkibi və morfofunksional xarakteristikası 2. Limfa düyünləri, damarları və axarlarının yerləşməsinin ümumi prinsipləri və vena sistemi ilə qarşılıqlı əlaqəsi 3. Qan yaradan orqanlar (dalaq, qırmızı sümük ilişi, limfa düyünləri, çəngələbənzər vəzi) Mənbə(1,2)	2	
17.	Mövzu 17.Daxili sekresiya vəzilərinin morfofunksional xarakteristikası Plan: 1. Daxili sekresiya vəzilərinin morfofunksional xarakteristikası 2. Əmələ gəlmə və funksiyalarına görə daxili sekresiya vəzilərinin təsnifatı 3. Daxili sekresiya vəzilərinin (qalxanabənzər, qalxanabənzər ətrafı, böyrəküstü, hipofiz, epifiz, mədəaltı) quruluşu və yerləşməsi Mənbə(1,2)	2	
18.	Mövzu18. Sinir sisteminin anatomik tərkibi və əhəmiyyəti. Refleks və refleks qövsü Plan: 1. Sinir sisteminin anatomik tərkibi və morfofunksional xarakteristikası (sinir sisteminin mərkəzi və periferik hissələri) 2. Sinir sisteminin filo və ontogenezi 3. Sinir sisteminin mərkəzi hissəsi (baş, onurğa və beyin) 4. Refleksvə reflex qövsü Mənbə(1,2)	2	
19.	Mövzu 19.Onurğa beyinin inkişafı, quruluşu və qışaları. Onurğa beyin sinirləri Plan: 1. Onurğa beyinin morfofunksional xarakteristikası 2. Onurğa beyinin baş beyinlə və periferiya ilə əlaqəsi. Hissi və hərəkət kökləri. 3. Gövdə, quyruq və ətraf sinirlərinin formalaşması, quruluşu və şaxələnməsi Mənbə(1,2)	2	

20.	Mövzu 20. Baş beyinin morfofunksional xarakteristikası, qışaları və inkişafı Plan: 1. Baş beyinin quruluşu (böyük və rombabənzər beyin) 2. Baş beyin mədəcikləri və onların onurğa beyinlə əlaqəsi 3. Baş beyin sinirlərinin morfofunksional xarakteristikası Mənbə(1,2)	2	
21.	Mövzu21. Vegetativ sinir sisteminin simpatik və parasimpatik hissələrinin quruluşu Plan: 1. Vegetativ sinir sisteminin quruluşu 2. Vegetativ sinir sisteminin inkişafı, kəməfləri və yayılmasının ümumi qanuna uyğunluqları 3. Vegetativ sinir sisteminin simpatik və parosimpatik hissələri Mənbə(1,2)	2	
22.	Mövzu 22. Hiss orqanları haqqında anlayış. Görmə və eşitmə müvazinəti orqanı Plan: 1. Hiss orqanlarının anatomik tərkibi, morfofunksional xarakteristikası və təsnifatı 2. Hiss orqanlarının filo- və ontogenezi, onların növ və yaş xüsusiyyətləri 3. Hiss orqanlarının baş və onurğa beyin mərkəzləri ilə əlaqəsi (analizatorlar) Mənbə(1,2)	2	
23.	Mövzu 23. Ev quşları anatomiyasının xüsusiyyətləri Plan: 1. Müxtəlif növ ev quşlarının sistem və orqanlarının morfofunksional xarakteristikası 2. Quşların orqanlarının filo- və ontogenezi 3. Ev quşları anatomiyasının xüsusiyyətləri Mənbə(1,2)	1	
Cəmi:		45 s.	

№	Mövzu
1.	

№	Laboratoriya	Saat	Tarix
1.	Mövzu: 1 Ox və ətraflar skletinin anatomiyası. Mənbə(1,2)	2	
2.	Mövzu: 2 Gövdə, baş və ətrafların bağ aparatının anatomiyası, anatomiyası Mənbə(1,2)	2	
3.	Mövzü: 3 Baş, gövdə və ətrafların əzələlərinin anatomiyası. Mənbə(1,2)	2	
4.	Mövzu: 4 Ev heyvanlarının dəri örtüyü və onun örmələrinin anatomiyası. Mənbə(1,2)	2	
5.	Mövzu: 5 Həzm orqanlarının anatomiyası. Mənbə(1,2)	2	
6.	Mövzu: 6 Tənəffüs orqanlarının anatomiyası. Mənbə(1,2)	2	
7.	Mövzu :7: Sidik ifrazı və çoxalma orqanlarının anatomiyası. Mənbə(1,2)	2	
8.	Mövzu: 8: Cəsədin anatomik ayrılması. Mənbə(1,2)	2	
9.	Mövzu:9 Immunogen və qan yaranan orqanların anatomiyası. Mənbə(1,2)	2	
10.	Mövzu:10 Qan və limfa dövranları istemi damarlarının anatomiyası. Mənbə(1,2)	2	
11.	Mövzu: 11 Daxili sekresiya vəzilərinin anatomiyası. Mənbə(1,2)	2	
12.	Mövzu :12 Sinir sisteminin mərkəzi hissəsinin anatomiyası Mənbə(1,2)	2	
13.	Mövzu :13 Sinir sisteminin vegetativ hissəsinin anatomiyası. Mənbə (1,2)	2	
14.	Mövzu :14 Hiss orqanlarının anatomiyası. Mənbə (1,2)	2	
15.	Mövzu :15 Quşların anatomiyasının xüsusiyyətləri. Mənbə (1,2)	2	
	Cəmi:	30 s	

XI. Fənn üzrə tələblər:

Bu fənn hərəkət orqanları sisteminin ümumi xarakteristikası ;sklet,sümük birləşmələri,əsəb, dəri örtüyü orqanları ,daxili orqanlar sistemi,həzm sistemi orqanları,tənəffüs sistemi orqanları,sidik ifrazı orqanları sistemi,çoxalma orqanları sistemi,ürək damar sistemi limfa dövrəni orqanları,qan dövrəni orqanları ,daxili sekresiya vəziləri,sinir sistemi,analizatorları və onların funksiyalarını öyrənmək.

XII.Fənn üzrə təlim nəticələri:

FTN 1. Orqanların makromikroskopik səvəyyəsində quruluşunu ,bunların mənsub olduğu aparat və sistemlərin orqanizmin ümumi təşkilindəki əhəmiyyəti bilmək,

FTN2. Aparat sistemlərin inkişafını ,onların bətdaxili və bətnxarici dövrdə keçdiyi quruluş dəyişikliklərinin dunamikasını və funksional əhəmiyyətini bilmək

FTN3. Heyvan bədənini təşkil edən üzvlərin hansı anatomik qanunauyğunluqlar əsasında formalaşdığını bilmək

FTN4. Orqanların topoqrafiyasını,xüsusiyyətlərini ,damar-sinir kötöklərinə münasibəti bilmək

FTN5. Orqanları və onların hissələrini düzgün tanımağı ,orqanizmdə yerləşməsinə ,bu yerləşmənin bədən quruluşunun tipindən hansı asılılıqla olmasını bilmək

FTN 6. Orqanların dəri üzərində proyeksiyası və ondan istifadə qaydalarını bilmək.

XIII. Tələbələr fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV: I Kollektivium sualları:

1. Anatomiya haqqında anlayış
2. Bir elm kimi anatomiyanın inkişaf tarixi
3. Filo- və ontogenenez haqqında anlayış
4. Skeletin ümumi xarakteristikası
5. Skeletin quruluşu şöbələrə bölünməsi
6. Sümüklərin növ və yaş xüsusiyyətləri
7. Sümük bir orqan kimi (qığırdaq, sümükiliyi)
8. Forma, quruluş, funksiyasına görə sümüklərin tipləri
9. Skeletin quruluşunun, şöbələrə bölünməsinin ümumi qanunauyğunluqları
10. Fəqərə sütunu şöbələrinin xüsusiyyətləri
11. Baş skeletin morfofunksional xarakteristikası
12. Ətraf skeletin və şöbələrinin ümumi morfofunksional xarakteristikası
13. Döş və çanaq ətrafı sümüklərinin quruluş
14. Sümük birləşmələrinin morfofunksional xarakteristikası
15. Oynaqların quruluşu və morfofunksional xarakteristikası

II. Kollektivium sualları

1. Əzələlərin tipləri, köməkçi orqanları
2. Gövdə, baş, quyruq və çiyin qurşağı əzələləri
3. Çeynəmə əzələləri, döş və çanaq ətrafı əzələləri
4. Dəri örtüyünün və onun törəmələrinin quruluşu
5. Süd vəziləri
6. Daxili orqanlar haqqında anlayış
7. Həzm orqanları sisteminin morfofunksional xarakteristikası
8. Ağız boşluğu, udlaq, yem borusu və mədələrin təsnifatı
9. Ön, orta və arxa bağırsaq
10. Erkək və dişi çoxalma orqanları sistemi
11. Tənəffüs orqanlarının quruluşu və anatomik tərkibi
12. Sidik ifrazat orqanları sisteminin anatomik tərkibi
13. Böyrəklərin sidik çıxaran orqanların morfofunksional xarakteristikası
14. Qan və limfa dövranı orqanlarının anatomik quruluşu.
15. Qan damarlarının quruluşu və şaxələnmə qanunauyğunluğu.

XV. İmtahan sualları:

1. Anatomiya haqqında anlayış
2. Bir elm kimi anatomiyanın inkişaf tarixi
3. Filo- və ontogenenez haqqında anlayış
4. Skeletin ümumi xarakteristikası
5. Skeletin quruluşu şöbələrə bölünməsi
6. Sümük bir orqan kimi (qığırdaq, sümükiliyi)
7. Sümüklərin növ və yaş xüsusiyyətləri
8. Forma, quruluş, funksiyasına görə sümüklərin tipləri
9. Skeletin quruluşunun, şöbələrə bölünməsinin ümumi qanunauyğunluqları
10. Fəqərə sütunu şöbələrinin xüsusiyyətləri
11. Baş skeletin morfofunksional xarakteristikası
12. Ətraf skeletin və şöbələrinin ümumi morfofunksional xarakteristikası
13. Döş və çanaq ətrafı sümüklərinin quruluşu
14. Sümük birləşmələrinin morfofunksional xarakteristikası
15. Oynaqların quruluşu və morfofunksional xarakteristikası
16. Skelet əzələlərinin ümumi morfofunksional xarakteristikası
17. Əzələlərin tipləri, köməkçi orqanları
18. Gövdə, baş, quyruq və çiyin qurşağı əzələləri

19. Çeynəmə əzələləri, döş və çanaq ətrafı əzələləri
20. Dəri örtüyünün və onun törəmələrinin quruluşu
21. Süd vəziləri
22. Daxili orqanlar haqqında anlayış
23. Həzm orqanları sisteminin morfofunksional xarakteristikası
24. Ağız boşluğu, udlaq, yem borusu və mədələrin təsnifatı
25. Ön, orta və arxa bağırsaq
26. Erkək və dişi çoxalma orqanları sistemi
27. Tənəffüs orqanlarının quruluşu və anatomik tərkibi
28. Sidik ifrazat orqanları sisteminin anatomik tərkibi
29. Böyrəklərin sidik çıxaran orqanların morfofunksional xarakteristikası
30. Qan və limfa dövranı orqanlarının anatomik quruluşu.
31. Qan damarlarının quruluşu və şaxələnmə qanunauyğunluğu.
32. Qan və limfa orqanlarının morfologiyası
33. Arteriya, vena, kapilyar və limfa damarlarının quruluşu
34. Ürəyin quruluşu, əhəmiyyəti, topoqrafiyası
35. Döş aortası Başın və döş ətrafının arteriyaları.
36. Qarın aortası. Qarın və çanaq boşluğu orqanlarının qan təchizatı.
37. Vena sisteminin ümumi xarakteristikası.
38. Limfa dövranı orqanlarının anatomik tərkibi
39. Qan yaradan orqanlar, onların morfofunksional xarakteristikası.
40. Daxili sekresiya vəzilərinin morfofunksional xarakteristikası.
41. Sinir sisteminin anatomik tərkibi, inkişafı, xarakteristikası
42. Refleks və refleks qövsü.
43. Sinir sisteminin morfofunksional xarakteristikası
44. Onurğa beyinin morfofunksional xarakteristikası.
45. Baş beyinin morfofunksional xarakteristikası
46. Baş beyinin inkişafı, onun şöbələrinin funksional əhəmiyyəti.
47. Vegetativ sinir sisteminin quruluşu, inkişafı və ümumi xarakteristikası.
48. Hiss orqanları haqqında anlayış.
49. Ev quşlarının anatomiyasının xüsusiyyətləri.
50. Müxtəlif növ ev quşlarının sistem və orqanları

“Anatomiya” fənninin sillabusu - 050704 “Baytarlıq təbabəti” ixtisasının tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus “Baytarlıq və zoomühəndislik elmləri” kafedrasında müzakirə edilərək (12 sentyabr 2025-ci il 01 sayılı protokol) təsdiq olunmuşdur.

Fənn müəllimi:

dos. R.M. Bilalov

Kafedra müdiri:

dos. R.M. Bilalov